

Սամվրիտի բնակիչները ունեխն սովոր
բուծելու մը զոր չենք յաւար թէ հի
մակուտն քաղաքներէրէրէր աղբիւրն
զանն որդեղին, Տեղ մը կը հաւաքէին
բոլոր պարմանիները ու կը գտնէին, Ա
որ կը ճանչցուէր ըլլալ Իրիւս. էն շատ
բարեւատնուծիներէր զոտուածը՝ կ'ընտ
րէր ինքն ամուսին տառաջ, աղջիկները
մէկէն որը որ կ'ուզէր, Ան որ կը իր
վերջը կը տառնար էն շատ բարեղի

կ'ընտրէր ապա, եւ այսպէս ամէն ոք իր արժանիքներուն կարգովը:

Չինացիներուն դաւով, ասոնք աւանդաբար կ'ընտրէին կ'ընտրէին ևս կարեւոր գործը: Ամուսնութեան համար նշանակուած օրը, հարսը ճոխութեամբ զարդարուած զահաւորակի մը մէջ նըստեցնելով կը տանին զինքը փեսայն տունը, ընկերակցութեամբ ազգականներուն որոնք օժիտը միասին կը տանին: Ազգական մը զահաւորակին բանալին կը յանձնէ փեսային որ կը սպասէ իր տան սեմին վրայ: Փեսայն կը բանայ զահաւորակը, կը քննէ իրեն եկած հարսը: Կը պատահի որ չհասնի, այն ատեն հարսը զահաւորակով եւ ազգականներով միասին ետ կը բերուի: Գրեթէ բոլոր զահաւորակները մէջ, էրիկը ծախու կ'անէ իր կինը:

Փորձող կղզին, ամուսնական արարողութիւնն աւելի բանաստեղծական գոյն մը կը զգենու: Երբոր աղջիկ մը կը հասնուի երիտասարդէ մը, այս վերջինն ամէն ոք աղջկան տանը առնել կուզայ երբեք կ'երգէ: Եթէ աղջիկն ալ հասնի երիտասարդին, անէն դուրս կ'ելլէ, կ'երթայ քովը, եւ երկուքն ալ ամուսնութեան պայմանները կ'որոշեն: Անոնց ոչ հայրը, ոչ մայրը չմիջամտի:

Համաձայնեալուն պէս իմաց կուտան ծնողքներուն: Մանչը աներովը տունը կ'երթայ որ այլ եւս իրենը կը համարուի: Փորձողի մէջ, չինացիները բարեբաղդութիւն կը համարեն աղջիկ զուգի մը ծնունդը, ինչ որ ուրիշ զահաւորակներու սովորութեան հակառակ է: Ծնողքները կը նախընտրեն աղջիկ զաւակին, որովհետեւ ասոնք կրնան տուն բերել փեսայ մը որ կ'ըլլայ յետոյ իրենց ծերութեան նեղակը:

Հնդկաստանի շատ մը ժողովուրդներու մէջ, տղաքը շատ կանուխ կ'ամուսնայնեն: Չափայի մէջ, 8 տարեկանէն կ'ամուսնանան: Տեղեր ալ կան, որ միութիւնները կը կատարուին վիճակով: Սէր եւ վիճակահանութիւն երկուքն ալ կոյր, թերեւս այս վերջինը աւելի բաւական է:

Սէլան կղզին, զինքը իրաւունք ունի իր կողմէն անուշտու: Ընդհանրապէս, անոնք իրենք կ'ամուսնին երկու կողմերէն: Ամէնքը միմեան մէկ յարկի տակ կը բնակեն: Տղան ալ իրենց հայր կը ծանօտայն երկու արեւը: Լուիզիանի բնակիչները ցեղանա չեն ամուսնանար: Կը պայմանագրէին որ իրաւունք պիտի ունենան իրարմէ զատուիլ իրարմէ զոգծել եղանակով:

Կեդրոնական Ասիայի մէջ զարմանալի սովորութիւն մը կայ, ապագայ ամուսինը հարսնիքի հրաւիրուած բոլոր երիտասարդներուն հետ քաղաքին շրջանը կ'ընէ եւ թափօրին զլինէն կ'երթան ծառաները ծնողայ եւ թմբուկ հնչեցնելով: Հրաւիրեալները որոնք ամուսնացողին ազգականները կամ բարեկամներն են, զահաւորակներով կը զինուին: Թափօր կ'երթայ հարսին տունը որ պաշտպանուած է հրաւիրեալ կնիքու կողմէ, նմանապէս զահաւորակներով զինուած եւ կը պաշտպանեն անոնք: Ամուսնից պարտաւոր է բոնի մտնել տունէն ներս, կ'ընեն զինքը կ'ընդունին զահաւորակ:

Հարուածներով, իսկ մանկերը կրցածուն չափ կը սաշտպանեն զինքը, այնպէս որ խեղճ նշանածը վերաւորուած եւ արեւելքայ կնիքայ անցնել իր ապագայ կնոյ բնակարանին սեմին:

Վօփի լեռներուն մէջ դեռ կը տեսնուի սովորութիւն մը որ բաւական տարօրինակ է: Հարսնիքի ընթերցման ատեն կոչնականները երկու սեղանի կը բաժնուին: Մէկ սեղանը կը նստին ծերերը եւ հարսնացուն եւ միւս սեղանը՝ երիտասարդներն ու փեսայուն: Ընթերցելով լմնալու մօտ, փեսայուն եւ երիտասարդները կուզան խնդրել հարսնացուն պարտաւոր են զինքը ստանալ անպատրաստից ճառեր խօսելով որոնց ծերունիները կը պատասխանեն: Այս խաղը շատ զուարթ կերպով կ'անցնի:

ԵՐՈՐՈՒՄ ԳԱՅԱԾ ԱՌԱՆՅ ԲԻՆԻՇ ԸԼԼԱՆՈՒ

Ատենէ մը ի վեր Բերայի Մեծ-Փողոցին մէջ կը տեսնուի աղուք ձիու լծուած կաթնաթոր կառք մը որուն վերայ կապուած գրեթէ կը կարգադրեն կաթնաթոր Ա. Ասլանեան բառերը, ֆըրանսերէն լեզուով:

Հայրենիք մը միշտ խրատ կուտայ հայ երիտասարդներուն բժշկութեան եւ փաստաբանութեան դուրս արհեստներ ալ սովորելու Եւրոպայի մէջ, անպաշտ համակրանքով պիտի ողջունէ Պ. Ասլանեանի ձեռնարկը: Պ. Ասլանեան լուրջ եւ համարեալ երիտասարդ մըն է, Մխիթարեաններու եւ Կեդրոնականի նախկին աշակերտ, որ յատկապէս Պղանտոն գաղթէ: Վ. Հիւսիսի ծնունդովայրը, սովորելու համար կարադի եւ ֆրանսական պանիքներու պատրաստութիւնը, ինչպէս նաեւ կաթին բաթթուացումը եւ չրժած է ֆրանսական բոլոր այն զաւանները որոնք նշանաւոր են իրենց պանիքով, ինչպէս Տու, Ժիւրա, Բանթալ, Օպիւնաք, Վանտէ, Մանչ, Բալլաւատ, Սէն-Էման, Մէզո, ինչպէս նաեւ Հոլանտա, ուրիշ կուզայ այն պատուական Բիլեմսկի քեյթինը, (այսկա ակնարկութիւն չէ) Պեճիքա եւ Զուլցերիա եւ վերադարձին հաստատուէ ի Երիւրի կաթնարան մը, որ առ այժմ կը մատակարարէ ընտիր կարագ եւ կաթ:

Այցելութիւնը, որ ըրնիք այս օրերս իր նոր հաստատութեան, խիտ չափեալ էր եւ կատարելապէս համոզեց մեզի որ Պ. Ասլանեան իր ժամանակը ի դուր չէ վատնած Եւրոպայի մէջ եւ լուսնեղջերմ մը ունեցած է շատ երիտասարդներէ բոլորովին տարբեր նոր ձեւով մը նուիրելով իր աշխատութիւնները: Կարադի պատրաստութիւնը որ կատարեց մեր ներկայութեան, Եւրոպայէն բերուած գործիքներու միջոցաւ եւ որ ճաշակեցինք, ցոյց տուաւ թէ որչափ զբաղուած է իր պատրաստութիւնը հոս չինուած կամ դուրսէն եկած կարագներէն:

Ինչպէս ըսինք առ այժմ Պ. Ասլանեան կարագ եւ կաթ միայն կը մատակարարէ եւ բուն իր մանագիտութեան, այսինքն պանիքայինութեան, դեռ չէ ձեռնարկած զանազան գիտարութեանց պատճառաւ որոնց սակայն անուշտ պիտի յաղթէ եւ օր մը պիտի ունենանք հոս պատրաստուած Ռոքֆոր, Պոլի, Բամանդի, Բանթալի, Կուէնի, Ժեռոմի, Բուլ:

միջի եւ այլ ուրիշ ֆրանսական ընտիր պանիքներ որոնք թէեւ հիմա կը բերուին հոս սակայն ո'չ թարմ եւ ո'չ ալ ընտիրագոյն տեսակներէն:

Այս արհեստաւոր մը արժանի մեր համակրանքին, մասնաւորապէս անոր համար որ առաջին հայ երիտասարդը կը հանդիսանայ ինքը որ Վ. Հիւսիսի եւ Լամարթինի երկրին մէջ ուրիշներու բացած սովորական հին ճամբէն չեղելով ինքն իր զլինի պանիքագործութեան նոր չափը կ'երթայու: Նախաձեռնութիւնն ու քաջութիւնը կ'ունենայ, արհամարհելով Դաւեանկերն եւ Աւեանկերն:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Հարաւային Աւիսթիկի բրիտանական ընկերութիւնը Լոնտոնի մէջ այս օրերս իր տարեկան ժողովը գումարեց: Այս առթիւ հրատարակուած տեղեկագիրը ճշգրիտ գաղափար մը կուտայ Անգլիայիներուն հրաշալի գործունէութեան վրայ եւ կը պարզէ թէ գաղթային ձեռնարկներու մէջ կոյով, գործնական միտք, իրար բռնող գաղափարներ ո'րպիսի արդիւնքներ յառաջ կը բերեն:

Հինգ տարի առաջ, 1889 հոկտեմբեր 31ին էր որ թագուհին արտօնագիր մը կը շնորհէր խումբ մը սեղանաւորներու եւ քաղաքական անձնաւորութեանց որոնք յանձնառու կ'ըլլային կազմել Հարաւային Աւիսթիկի ընկերութիւնը: Ուրեմն հինգ տարի է որ ընկերութիւնը սկսած է գոյութիւն ունենալ, եւ այս կարճ ժամանակամիջոցին մէջ ո'րպիսի հրաշալի գործ արտագրած է Սկիզները իսկապէս այդ ընկերութիւնը Պետութիւն մըն էր առանց երկիւ: Ինչ քիչ սակայն ձեռքը անցուց վարչութիւնը, յետոյ լեւարկութիւնը այն բոլոր նահանգներուն որոնք Բարեկուտ Պիլին հիւսիսային կողմը կը տարածուին, եւ այսպէս կազմեց անհուն կայսրութիւն մը որ այժմ բրիտանական Պէշտուանդէն կը տարածուի մինչեւ Զամբիզի հիւսիսային կողմը ինչ որ յաջողեցաւ: Սկիզները շատ մը գիտարութիւններ ունեցաւ նոյն իսկ Բարեկուտ Պիլին վարչութեան հետ: Այս վերջինս ընականաբար շատ կը նախանձը տեսնելով իր քովը այնքան հզօր դրացի մը մեծնայր: Մեծամեծ գիտարութիւններ ունեցաւ Պոլեներուն, հոլանտական տարրին հետ, որոնք ամենամեծ գիտարութիւններով հասանեցան անգլիական ցեղին ներկայացուցիչներուն ըրած յառաջդիմութեանց, բայց ամենին մեծ կը ռիւզ որուն մէջ Բնկերութիւնը յաջողեցաւ Անգլիան ալ խառնել ապա:

Բորթուքայիներուն դէմ եղաւ: Այս կուսին նպատակն էր տիրել Մաշնալեանի ոսկիի հանքերուն: ասիէ զատ Բնկերութիւնը անցած տարի մէն միայնակ պատերազմեցաւ Մաթալէններուն դէմ ասոնք հարաւային Աւիսթիկի ամենէն զօրաւոր ժողովուրդն են, եւ սակայն ընկերութիւնը յաղթեց ասոնց եւ իրեն հպատակեցուց առանց մայր հայրենիքէն օգնութիւն մը գտնելու:

Բայց մեծածաւալ կայսրութիւն մը աշխարհակալը բաւական չէր, Բնկերութիւնը շատ խղճահար չէր եղած թէ գիտնադիտական եւ թէ պատերազմական միջոցներու գործածութեան մէջ, եւ պէտք էր որ Անգլիոյ առջեւ արդարաւոր ցոյց տալով այդ կայսրութիւնը իր բարեգաւաճման եւ քաղաքակրթութեան աշխարհ մը: Ու պէտք է ընդունիլ թէ Անգլիա կատարելապէս գոհ է: Անպատանքը ուր երբեմն ահալ ու գողով կը մտնէին Բարեկուտ Պիլին գաղթականները՝ այսօր աղաւթներէն բաց են անոնց գործունէութեան առջեւ: Հիմնուեցան քաղաքներ, ինչպէս Փօր-Սոլոպէրի, ուր կը գտնուին հիմնական մայրաքաղաքը, Պիլիք, ուր անցած տարի տիրեց ընկերութիւնը, ինքն ալ իր կարգին կեդրոն մը կ'ըլլայ եւրոպական բազմամարդութեան: Ու 2,000 հազարամէթը կը կայսրութեան հեռագրական գծեր թէ իրարու եւ թէ Եւրոպայի հետ հաղորդակցութեան մէջ կը գնեն այդ բոլոր նորածին քաղաքները: Բնկերութեանը հնորհիւ սուրհանգիտները կը գործեն, ու կը մտնեն խաղերէն նամակ եւ ուղեւոր: 23էն 30 օր կը բաւէ երթալու համար Լանտոնէն մինչեւ ընկերութեան բաւարարութիւնները: Երկրորդը զինքը ալ կը կառուցուին: Բարեկուտ Պիլին մեկուսի չուղղեց չորեկաւոր յառաջանալով դէպի հիւսիս կը հասնի այս մինչեւ Մաթիքին: Եւ քանի մը տարիէն պիտի կրնայ ժամանել մինչեւ Բալաթի որ Խամպի թաղապետութեան մէջ է, վասն զի Յ միլիոն ֆրանկի երաշխաւորութիւն տրուած է երկրամուկներուն: Ու Բնկերութիւնը նպատակ մըն ալ պիտի յաջողանէ ձեռնարկներուն որպէս զի երկրի գծերը երկարին մինչեւ իր արեւելեան եզրերին Պիլիքը երկրամուկով որուն 200 քիլոմէթրը արդէն չինուած են: Ուրեմն քիչ ատենէն պիտի ջնջուի այդ Աւիսթիկ:

Հան երկրները դադարաւոր ընկելով մեծ արդեւոր որ է ծովեզերքէն շատ հեռու դանուելուն պատճառաւ հոս եւրոպական կենտրոնը աղքատ եւ զուլթիւնը: Եւ այդ երկրները ուր այնքան առատ են ոսկին, արմատներուն կլիման այնքան սուղ է, այն ատեն պիտի դառնայ ըլլայ կեդրոնաւոր մը Անգլիայէն կամ Գերմանիայէն մեկուսող գաղափարը դադարականներուն համար:

Եւ որպիսի տահմանափակ միջոցներով այս ամէնը կատարուած է Բնկերութեան գումարաւոր 2 1/2 միլիոն ոսկի է, բայց բնաւ դրամ վստահութիւն չէ եղած: Մաթալէններուն դէմ արշաւանքը 130,000 ոսկիի նստած է, եւ Բնկերութիւնը գրաւած հողերը ծախելով արդէ այդ ծախիքին կէսը հանած է: Գրեթէ անհատապէս արդիւնք է: Այս հրաշալի գործութեան գլուխը Պ. Սիւրի Ռոտա, այսօր Բարեկուտ Պիլին առաջին նախարար, եւ որովայն Պիլիս այցելութեանը առթիւ քանի մը շաբաթ առաջ ընդարձակ կորէն զրկեցինք: Պ. Սիւրի Ռոտա ընտանիքը ունեցաւ քանի մը ընտանիք աշխատողներ: Ու այս Անգլիա աշխարհակալ մը ընծայ ուրիշ պատիւներ կը մատուցանայ այդ պարզ մարդուն վասն զի զիս թէ անիկայ է որ իրեն համար լուսնեղջերայ այդ արիւնիքեան կայսրութիւնը:

Արտաքին լուրեր

Ռուսիոյ արտաքին գործերու նախարար Պ. Կիրի մահուան լուրը բերուաւ հեռագիրով: Հանգուցեալը ծնած էր 182 մայիս 21ին: Սերած էր Շուստայի հիւ ընտանիքէ մը որուն անդամներէն մի Ռուսիա հաստատուեցաւ Աննա Իւլանովնայի թագաւորութեան ատենը: Աննա իւլանովնայ կայսերական Լիւնին մէջ իր ուսումը աւարտելէ յետոյ 18 տարեկան հասակին մէջ մասնաւորապէս գործերու նախարարութեան ասիական բաժնին մէջ: Հետզհետեւ քարտուղար անուանուեցաւ Նաչի ուսական հիւպատոսարանին, հիւպատոս Կալաքով եւ քարտուղար Կ. Պոլսի գիտականատան: Սիւրի պատերազմի յետոյ Աննա իւլանովնայ հիւպատոս եղաւ յետոյ նոյն պաշտօնով փոխադրուեցաւ Պոլսէն, ուր կեցաւ մինչեւ 1863: Ան ատեն թեհումի դիւանան անուանուեցաւ: Նոյն պաշտօնը վարեց Պերնետը Սթոքհոլմ 1872ին: Աննա իւլանովնա Կայսր 1875ին Պ. Կիրը Բեղադուր կանչելով խորհրդական ըրաւ արտաքին գործերու նախարար իշխան Կորչաքով եւ միեւնոյն ժամանակ անոր յանձնեալ ասիական գործերու տեսչութիւնը, որով սկսած էր իր ասպարէզը 37 տարի առաջ: Իշխան Կորչաքովի հիւանդութեան միջոցին Պ. Կիր կարեւոր խնդիրներու

ԲԵՐԹՈՒՆ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»-Ի (118)

Ժ. Բ. ՐԱՏԵԼ ՎԱՅՐԻ ԱԼԶԻԿԸ ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԻ ՍԵՒ ՈՐՈՐԻՆ

Ո՛հ, այնքան լաւ կը յիշէր զայն որ, անոր դէմքը, ձեւը, կերպարանքը ամենեւին չէր մոռցած:

Անոր դէմ ալ անմարելի ատելութիւն մը ունեւորէր:

Վասն զի անոր շնորհիւն էր որ Մարտիկ կը իր ձեռքէն փախչէր: Այն մարդը զինքն ու կողայրը խաբէր էր:

Այո՛, ասոր ապահով էր, շատ լաւ կը ճանչար զայն: Մանաւանդ սա մարդն ալ չէր փոխուած:

Ու երբ մարդը կազալով սկսաւ քաշել, թիփ տոյ մը անցաւ պատու աղջկան շրթներէն: Վրայէն:

—Ա՛ն է, մրմնջեց, Ժիւլ Բէլլան է... Ու ասանց երեւան ելլելու՝ ետ դարձ:

ձառ ու պարտէզին պատին եղբերքն վազելով, տուն դարձաւ չնչապառ:

—Իրմա՛, միայն ի՞նչ, դուքեց, կորսուեցա՞նք... Այո՛, կորսուեցանք... Զայն ձեռքերուն պիտի տանեն... Ո՛ւր ըլլալը իմացեր են... Պիտի անեն տանին... Իրմա՛...:

Եւ ամուսին մը վրայ ինչալով իրանին ու շապիկին կոծակները քակեց, վասն զի կը խեղդուէր:

Արեւնը գլուխը կ'ելլէր... անքան սաստիկ ալալներ էր որ, բաւական ատեն չկրցաւ խօսիլ: Կարծեց թէ կաթուածահար պիտի ըլլայ:

Մարտիկ մը իրան վազելու եկեր էին: Երկուքն ալ, անոր քովը կեցած, անոր ալալներէն պատճառը կը հարցնէին:

Ձեռքովը նշան ըրաւ որ լռեն: Եւ ինչու չէր ըսելով ըսաւ:

—Գաւաթ մը ջուր տուէ՛ք ինձի: Իրմա անմիջապէս ջուր տուաւ:

Անրիկէն կ'ընէ իմաց, թաշկինակը թռչեց ու ճակատը, աչքերն ու քունքներն զովացուց... քանի մը անգամ երկայն շուշուր տուաւ: Վերջապէս ըսաւ:

—Ա՛ն... հիմա կրնամ խօսիլ... Կարծեցի թէ պիտի մեռնիմ:

—Ը՛հ, նայինք ի՞նչ եղաւ, հարցուց միայն, որ անհամբերութիւնն կ'ետար:

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ, գործերնիս գէշ է... Սթոքհոլմիցները աղուս ո՛ւր ըլլալը իմացեր են... հասկցա՞նք...:

Մարտիկ Տրանսիլիւնի արմիք խորը եղած մազքը այնպէս մը աշտուր խուժեց որ, իր դէմքը գեղին մեղրամոմի գոյն մը առաւ:

—Եթէ ասոր սպանով ըլլայի, ըսաւ միայն:

Մարտիկ բռնեց արտաքին ծանօթութեամբ մը իրարմէ անջատելով, կարծեմ թէ զայն սպաննելու քաջարտութիւնը պիտի ունենայի:

—Այո՛, ... որպէս զի դիարան երթաւ... որպէս զի դիարան գտնուի... եւ մեզ ձեռնակալեն... Ատոնք բոլոր անիւնքի խօսքերն են...:

Իրմա գլուխը թոթուելով ըսաւ:

—Մէկ անգամը կը բաւէ... մէջ մըն ալ այդ տեսակ բան չեմ ընէր...:

Մարտիկ շարունակեց:

—Բայց դուն ի՞նչէն հասկցար որ իմացեր են...:

—Ապահով եմ:

—Ի՞նչ ապացոյց ունիս...:

—Ի՞նչ մը ասա՛յ պարտէզին պատին գրեթէ երկու հարիւր մեթր հեռուն կաղ:

նիլ մը առնել մէկը տեսայ կեցած: ասպանով եմ որ այդ մարդը գետնին անցնելիք Ժիւլ Բէլլան էր, որ հակողութիւն կ'ընէր հոն:

Միայն բռնեցը սեղմեց:

—Իրաւունք ունիս... այո՛... Իրաւունք ունիս... Եթէ այն թշուառականը այս կողմերը եկեր է... անպատճառ մեզ լրտեսելու համար է: Բայց նախ եւ առաջ ջրամբարը երթալու հայեցելու է թէ մինչեւ հոն երեւի են, պարտէզը մանկու յաջողե՞ր են...:

—Ո՛հ, ատիկա կարիք՝ լռեն է, դու չեց Անրիկէն...:

—Անշուշտ: Բայց դուն անքան յառաւ ետ որ... երբեք չուզեցիր չուն մը պահել...:

—Այո՛, չուն, պատասխանեց Անրիկէն կծու ձայնով մը: Եւ անոր կ'արժէ որ այդ խօսքը ընենք, իբր թէ չուն պահելու հայեցելու է թէ մինչեւ հոն երեւի են, պարտէզը մանկու յաջողե՞ր են...:

—Մարտիկ Տրանսիլիւն, այս վերջին բառերը արտասանած ատեն, կատարութեամբ մազերը կը փետուրէ:

Կարգը Անրիկէնի եկաւ կողայրը հանգրաւեցնելու:

—Կեցի՛ր նայինք, այդպէս մի՛ յառաջատիւր, պիտի չուարիս ու ի՞նչ Ե՛

ԱՅԵՐԻ ՁԵՐԻ ԲԵՔԹՈՐԱԼ

Անգլո-պարսկ
Տոնով բուժելու համար
Հարուստ, հազար, հինգից հինգսուներեք
Ամեն աստիճանի համար, ինչպես
բարձրագույն, ինչպես նաև ինչպես
համարյալ քան մի կուտայի կեղծման
կապույտ հագուստ, կոկորդիզի ցանկեր
և լոր արքայի իշխանության համար
մար, որոց հիմնական են երկուստեք
ներքին, ամենին զգուշ դիմել է
ԱՅԵՐԻ ՁԵՐԻ ԲԵՔԹՈՐԱԼԸ
որ մեծագույն վարձատրության համար
հասցած է աշխարհի մեծ ցուցահանդես
ներքին մէջ.

Կը գտնուի դեղագործներու եւ դե-
ղավաճառաց թղթի ԲՆԴՆԱՆՈՐ միջոց
Տոն. Այսքը դեղերուն Գ. Էմմ. Բա-
րուանայի անվան կ'ան վաճառատունը,
95 եւ 97, Երևանի գաղութում, Վոյժո-
տայի պահականոցին մօտ:

ՏՈՔԹԵՐ

ՀԵՐԲ. ԱՍՏՈՒԹԻՍ

Մասնագետ արքայի հիւանդութեանց
(Ախտաբանութիւն, վիրաբուժութիւն
եւ անոթաբանութիւն)

Ամեն օր հիւանդ կը դարձան կես օրէն
մինչեւ մարտ 3, Բերա, Բոյնիք փողոց
թիւ 34 եւ 36 Հիւանդանոցին մէջ
Տօքթ. Հ. ԱՍՏՈՒԹԻՍ օպերիւրու
եւ ուրիշ նմանորինակ հիւանդութեանց
համար վիճակայն բերել տուած է վար-
պետ պանսաժիք մը անդամաւորական
զանազան գործիքներ, թորէններ եւ այլն
ինչեւ համար. Միւսինոյն նպատակաւ
անդամաւորական մասնամարզի սրահ
մը հաստատուած է ՀԻՒՆԴՆՈՅԻՆ մէջ
Երևանայի մէջ է գործ. դրուած լաւագոյն
գործիքներ:

Տօքթ. Լ. Կոօթիս հիւանդներ կ'ըն-
դունի նաեւ Գաղափար, Վերսի տունը,
Ս. Երրորդութեան եկեղեցին դէմը,
շուքի եւ կիրակի օրերը կէս օրէն ետքը:
Աղքատ համար ծրի երկուշաբթի
եւ ուրբաթ օրերը կէս օրէն ետքը Հի-
ւանդանոցին մէջ:

Գաղափարում վիճակի կայս. եւ
արքայ. հաստատութեան պատասխանով:
26-32

ՀԱՄԻՆՍԻ ՄԵԾ ՍԹԵՐԱՆՈՅ

ԳԱՆԻԿ ԵՆԱՇԸՋԱՆԱՆ

Գ. ԵՐՄԵՆԱՆ

Ի վաղուց անտի իր վաճառներուն
պիտոութեամբ հանրածանօթ աշ-
ուար Երմանայի Գոտորում խանէն փո-
խարուած է Գոյիս, Մահմուտ փաշա-
յի մօտ, Սուլթան Համա մէջմէս.
Երմանայի Թափախան խան Ա. յարկ թիւ
18, 20, 22 եւ 24 վաճառատունները:
Վերջերս միջերանոցներուն մէջ
պատրաստ եւ յանձնարարուած ու ե-
ղանակին համաձայն ամէն տեսակ հա-
ցուածներ եւ կերպաններ կը գտնուին,
որք Երմանայի բերուած պատրաստ հա-
ցուածներն եւ կերպաններէն ըսան եւ
կ'ընդ առ հարկեր համաձայնութեամբ
պահանջող կը վաճառուին: Այդ վա-
ճառատուն տեսքը նպատակին է միջոց
ի Գոյիս եւ Վալարի վաճառուած
հազուադէպներու ու կերպաններու հե-
թէ ամենութեամբ եւ թէ տեսակի աղ-
ետութեամբ: Կը խնդրուի արգոյ հա-
շարակութեան օր նոյն միջերանոցները
գիւմարդ անձամբ տեսնել ու հասկնայ
վաճառուած նիւթերու աման գինն ու
լ. տեսակը:

Ամեն լեզուէ
ՆԵՐԱՐԵՐԱԿԱՆ
ՄԱՆԱԳԻ
ՀԱՅԵՆԻՔԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՏՈՔԹՈՐ ԶԵՆԱԼԱՆ
Մասնագետ ծննդական գործարան-
ներու եւ գաղղկական հիւանդութեանց
Վալարի, Գաղափարի գոյիս, թիւ 5:

ՀԱՅԵՆԻՔԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՏՈՔԹՈՐ ԶԵՆԱԼԱՆ
Մասնագետ ծննդական գործարան-
ներու եւ գաղղկական հիւանդութեանց
Վալարի, Գաղափարի գոյիս, թիւ 5:

«ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՆՈՐ ԳԻՏ ՄԸ»

Տր. Ա. Խաչատուրեան կ'աւետէ յարգոյ հասարակութեան թէ Ամերիկեան
նորահար գործիքի մը միջոցաւ ամենաստիկ ցուած, եւ անոյս դառնուած
ակաւանները, մեկ անգամին զարկեանապէս կը լինեն, ցուած գինը, եւ բուժուած
վերադառնալու պայմանաւ:
Բացի Կիրակիէ ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր, եւ ի գոհացումն Բերայի
պատուարժան յանախորդաց Երմանայի, Զորքաբերի եւ Ուրաթ օրերը երեկոյն
մինչեւ կէս գիշեր Բերայի մասնաճիւղը, թիւ 396 Մեծ Փողոց, (Սահիբ Գարեբե-
տան վրայի յարկը, ճիշտ Զուգուքեան գոհարավաճառաց դէմը):
ՏՐ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Ասամարտով-Ամերիկեան
(Հաստատուել յամի 1852) Թիւ 1 Գաղափար, Գ. Գոյիս
Թիւ 396, Մեծ փողոց, Բերա

ԱՌԵՆՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԵՅԻ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵՄԿՐՈՒԵԱՆ

Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Մասնաճիւղի կը գտնուին Օսմանեան ամեն գլխաւոր քաղաքաց մէջ
Թէյի գործածութեան ընդհանրանալով, թէյի ճաշակն եւս նորացած է, որով
թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկաթա-
տեւ եւ ձուր փորձառութեամբ կ'ստացուի:
Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամայ ընդարձակ գործածու-
թեամբ, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան
եւ խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Զինաստանի, Ճապոնի, Մեյլանի եւ Հնդկո-
տանի գլխաւոր արտադրիչներէ եւ արդէն հասած են մեզ, եւ հետզհետէ պիտի
առեւտուր թէյեր, որք գործընտիր հոտաւաճութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլա-
լով հանդերձ գներու անհամեմատ օժանդութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնը,
մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կ'ընեն:
Մեր բազմաթիւ յանախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տրուելու հա-
մար ընդարձակած ենք մեր միջերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ
օժանդներու եւ թէ՛ այլ եւ այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ
պատրաստ կը գտնուին:
Թէ՛ Կ. Գոյիս եւ Գաղափար, եւ թէ՛ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցում
վաճառութեան կը քաջաբերէ մեզ առեւել եւս յարկ մեր սկզբունքին, որ
ուղղամտութիւն քիչեւու ձեռակի, չափի եւ զնոց մասին:
Մեր թէյերու առեւտուրութեանց ապացոյցներն մին ալ այն է որ, հրապար-
չին վրայ մեր յատուկ նշանին կեղծերը չափազանց շատցան, որով մեզ ալ պար-
տաւորեցանք փոխել զայն: Ուստի կեղծերէն գոյուշանալու համար կը խնդրենք
որ միշտ փնտռէք մեր տան ՅԱՏՈՒՅԻ ՆՈՐ ՆԵՄԱՆ ու հապէն, Կ. ԵՄԿՐՈՒԵԱՆ
եւ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ, ձէյալ պէյ խան թիւ 10, Գաղափար:

ԳԱՌՈՒՅՈՒՆՆԵՐ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻԿ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՈ ՄՈՒՇԱՍՊԱ)

Հանրածանօթ ԵՄԿՐՈՒՅԻ ԳՐԻՐԻՐԵ ԲԻՊԵՐ
ԸՆԿԵՐԱՆՔԱՆ

Մեր յանախորդներու փափաքանց համաձայն, մեր այս տարուան քառուկ
մուճակներն, որոնք իրենց վրայ իրեն նշան կ'ընէ, խիստ ճաշակաւոր,
նուրբ եւ հաստատուն չինուած են կուսա բերանով:
Գոյիս հրապարակին վրայ երկար առեւել ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քառ-
ուկէ մուճակները կը գերազանցեն ըսան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մու-
ճակները:
Մեր մուճակներուն ներքին կողմը կ'ընէ մը եւ արտաքին կողմն ալ առեւել
մը պատկերը դրոշմուած է իրեն նշան: Կը վաճառուին Գոյիս եւ Գաղափար, բո-
լոր քառուկէ մուճակ վաճառողներու քոյ: Իսկ կեղծողները կ'ընէ ի Գոյիս Գաղափար,
Գոճաման Օղլու խան, Զորճի Կէտրով թիւ 13 միջերանոց:

SANTAL SALOLÉ LACROIX
ԳՐԵՍԻԿՆԵՐԸ
Մէջին Կործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հակաինֆէզ դեղերուն
ամէնէն ազդուն եւ ամենալաւ իւրացնելին է:
վաճառատունին դեղարան լազուա, 76, Շաթոսո փողոց. Բարիլ.

Կը ծախուի ամէն դեղավաճառաց քով

BENEDICTINE
ՊԵՆԵՏԻԹԻՆ
Ֆեքանի Արքայապանի
(ԿՐԱՆՍԱ)
ՀԱՄՈՎ, 20ԲՆՈՒՅԻՑ, ՄԱՐՍՈՒՂԱԿԵ
Բոլոր ընկերներու շաղկապը
Յանձնարարեալ ամենեւեկ ակաւաճող ընկերներէն
Տիբերուն վրայ գտնուելու է
Ընդ. Տիբերին
ստորագրութիւնը

TOMBLAINE
prez Nancy (France)
TAPIOCA BLOCH
Garanti Pur et Véritable.
Nous prions le public
de réclamer la véritable
Tapiocha Bloch.
Pour mettre fin aux
contrefaçons déloyales,
M. BLOCH a préconisé
le public
que le Tapioca
sortant de leurs
Usines est vendu
sous la dénomination
de Tapioca Bloch.

TOMBLAINE
prez Nancy (France)
FÉCULE BLOCH
Garantie pure et défilable.
Nous prions le public
de réclamer la véritable
Fécule Bloch.
Pour mettre fin aux
contrefaçons déloyales,
M. BLOCH a préconisé
le public
que le Fécul
sortant de leurs
Usines est vendu
sous la dénomination
de Fécule Bloch.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ ԳԱՐԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿ

Կալարա, Պոլիս Միլիթ խան Օսմ. Թիքասան վրայի յարկը
ՄԱՍՆԱՃԻՆ
Բերա Մեծ-Փողոց. Թիւ 362 եւ 364
(Մեծ Անթրոփոփոցի միջոցով)

Այս մասնաճիւղը զոր հա-
տառեցինք մասնաւորապէս
մեր Բերայի եւ յրկապայ
յանախորդաց փափաքանց
պատասխանելու համար, կը
գործենակէ մեր Կալարայի
կեղծողական տան ամէն տե-
սակ ապրանքները եւ ի մաս-
նաւոր արդուգործի վերա-
բերեալ ընտիր ընտիր ա-
ռարկայներ միշտ պահելով
մեր սկզբունքն՝ աժան ծա-
խել շատ ծախելու համար:
Մեր Պոլիսի եւ Վիենայի
գործարանները, ինչպէս նա-
եւ Բարիլի եւ Լոնտոնայի
տունները, ամէն կերպիւ կը
դիւրացնեն մեր գործածու-
թիւնները մեզ կայքայի ե-
լով աժան եւ լաւ ապրանք-
ներ ամենուն հետ մրցելու
կարող:

Ապրաքները պիտի ծախուին ողջ մեր Կալարայի տան գներ
վերջապէս արգոյ հասարակութեան մասնաւոր ուղարկութիւնը կը հրաւիրենք
նոր բերած մեծաքանակ հանդերձեղնաց վրայ կանանց եւ տղայոց ինչպէս եւ գո-
պայի եւ ճերմակեղինաց վրայ որք մեր Կալարայի Միլիթ խանի վաճառատու
կը գտնուին եւ որք աշան ու ձմեռուան եղանակներուն համար մասնաւորապ
վերջին նորաձեւութեանց համաձայն պատրաստուած են:
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ ԲԱՅԱՐԱՅԱԿԱՊԵՍ ԿԱՆԻՅԻՔ — ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ՍԻՆԿԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ Ամենամեծ Յաղքանակը

ՇԱՀԱՍԷ ԵՒ ԵՒԲԱԿՈՅԻ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՏԱՀԱՆԴԻՍԻՆ

Բոլոր աշխարհի հանգէպ
Սինկերի կարի մեքենայից գե-
րազանցութիւնը եւ իր օրի-
նակաց իւրաքանչիւրին մաս-
նաւոր արժանիքը ապացու-
ցանելու համար, նորա այ-
լազան ընտանեկան եւ ար-
հեստական մեքենայից զը-
ուած են,
54 ՎԿԱՅԱԿԱՆ
Կեղծերէն գրուածից
1. Ի Ղաւթիա, Թիւնէլ փողոց, Սինկեր խան. 2. Ի Ղալարի, Գաղափար
Վոյժոտ փողոց թրամվայի կայարանի դիմաց թիւ 120. 3. Բերա Կալարա Մե-
րայի դարոցին դիմաց. 4. Գոյիս, Գաղափար Արի ճատեմէսի թիւ 11:

ANCRE ԱՆԿՐԸ

ԱՐԵՒԵԼԻՔ ՄԵԶ ԿԵԱՆԲԷԱՊԱՅՈՒՄԱՆՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՍԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ԱՍԵՆԷՆ ՀԱՄԱՐԱՌԱՌԸ
ԵՒ ԱՍԵՆԷՆ ՏԱՐԱՌԱՌԸ

Մրախաւորութեան շնորհակալութիւն
126 միլիոնէն աւելի 1871-1876 թվականի զուտ
180 միլիոն

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Գյ. Կոմս Էմմա Զիլի, կայս. եւ արք. խորհրդական, Նախագահ
Ռոտով Զոյս դեր-նախագահ.
Շոլթ Զոյս կայս. եւ արք. խորհրդական
Գոյման Նաթ. Եւ արք.
Անթուան Բրոքէլ տ'Օսթէն
Թիւրք Բոլցէն
Ժան տը Վէլիկ-Ինկէնկայն.
Կառավարութեան ֆոլիսե
Գ. ԺԱՆ. ՄԻԿԻ. Կայս. Եւ արք. Նախագահական
Ընդ. գործակալ Լիթնէլ ՊՈՆՏԻ
Տնօրէնութիւն. Բերա, Թիւնէլի Ղալարի. Պալատ օղլուի տունը
Սնորհակալութիւն. Գ. Ս. ԱՍԼԻՐ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿ

Մալարոյ, Ենի ճամի փողոց, Չիլի-Բաղարի մօտ, թիւ 31, 33, 35
Գ. Գրիւս Եւ Նաթորոյի նորաձեւութեան վաճառատունը, որ դիւրաւ
հանչոյի իր մասնաւոր նշանակէն, զոր մայրաքաղաքիս լաւագոյն յանախորդը

բազմաթիւ կայ ընտանեկան գնահատուած են
ը փնտռեն, մեծ համաւ զատկած է թէ՛ Կ
ապրանքներու ընտրութեան մասին ցոյց տու-
նուր ու գեղեցիկ ճաշակին եւ թէ գիններուն ջո-
պաւորութեան համար, եւ կարող է իր բազմ-
թիւ յանախորդները գոհացնել, վստի գի ուղղ-
կի եւ յարատեւ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալու
անոց միջոցով, նորագոյն ամենէն կարեւր
գործարաններուն հետ, (եւ մինչեւ իսկ իր տն-
րէն այն գործարանագետներուն մեծ մասին բո-
րեկան ըլլալով), կը յաջողի իր ապրանքները գը-

Ժապաւններ եւ զանազան փետուրներ, Փանթիլ տրէշներ, մարդը զար-
դարանքներ, օժիտի համար ճերմակ աղանդագործութիւններ, զանազան ծաւանակն
եւ ծապաւններ, կարմիր խիւրի համար մետաքսեղեններ, վերարկուի համար սի-
սի (հասո բիւշ) եւ զանազան տեսակ գոյնզգոյն բլիւզներ, ձեռնոցներ, հողմ-
հարներ, անձան ձեռով թորէններ (հսկայիս կողմէն հարաւարտ թորէններ),
անուշահոտութիւններ, իր չինս հովանոցները, Փանթիլներ, գուլպաներ, թաղի-
նակներ, շապիկներ, փողպատներ, Փրանական մատամբոյներ ու բերաններ,
փետուրներ ու անձեռնոցներ, զանազան աստուղցուներ եւ այլն, եւ ի մօտայ կանանց
գլխարկներու համար ամէն տեսակ նիւթեր, ինչպէս փետուր, էկրիթ, ծաղիկ,
բօշ, եւ այլն, եւ կարգ մը ուրիշ նիւթեր, որոց տեսակի աղանդագործութիւնն ու գինն
բու աժանութիւնն անմրցելի եւ իրաւամբ արժանի են հասարակութեան քաջալա-
րութեան: